BERTA: primeri nalog (intervju)

Gradivo za 5. izobraževanje na sodelujočih VIZ

Maribor, oktober 2019 Pripravile: Mira Krajnc Ivič, Tanja Brčić Petek, Ines Voršič

Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

INTERVJU

Besedilo:

Odločitev za izbiro študija je ena pomembnejših in morda tudi težjih odločitev v življenju mladostnika. Je proces, ki traja dlje časa in zahteva tehten premislek. Kljub dobri obveščenosti o možnostih in bogati ponudbi se mladi znajdejo v stiski že ob koraku, ko je treba razmisliti o lastnih zanimanjih, željah in sposobnostih. Pogosto pomoč in nasvet iščejo pri starših, učiteljih in svetovalnih delavcih. Pogovarjali smo se z Nino Bošnjak, svetovalno delavko na umetniški gimnaziji Konservatorija za glasbo in balet Maribor.

Ali imajo dijaki po zaključenem srednješolskem izobraževanju težave pri izbiri študija?

Dijaki vedo, kaj jih v življenju veseli, pogosto pa ne vedo, na kateri fakulteti naj nadaljujejo izobraževanje. Pri dijakih na umetniški gimnaziji sicer ni toliko tovrstnih vprašanj, saj v glavnem izbirajo študij glasbe. Zalomi se pri baletnih plesalcih, ki v Sloveniji tako rekoč nimajo možnosti nadaljevanja izobraževanja, v tujini pa je konkurenca tako zelo močna, da je težko uspešno opraviti sprejemne preizkuse. V stiski so tudi dijaki glasbeniki, ki doživijo v času srednješolskega izobraževanja poškodbe, ki jim preprečujejo nadaljnje izobraževanje v glasbeni smeri. Težavo pa predstavlja tudi število razpisanih mest na posameznih akademijah in drugih izobraževalnih zavodih, saj je kandidatov več, kot je prostih mest. Dijaki se bojijo neuspeha na sprejemnih preizkusih in posledično odločitve, kam pa zdaj.

Slika 1: *Nina Bošnjak, svetovalna delavka na umetniški gimnaziji Konservatorija za glasbo in balet Maribor*

S katerimi vprašanji se dijaki najpogosteje obrnejo na vas?

Kot svetovalna delavka z dijaki 4. letnika izvedem razredno uro na temo vpisa v študijske programe, kjer jim predstavim razpis in pojasnim postopek vpisa, ki ga v zadnjih letih dijaki opravijo elektronsko. Dijaki, ki so v negotovosti, kateri študij izbrati, največkrat prihajajo na razgovor, da dobijo potrditve. Bolj kot odgovore na vprašanja, ki jih pogosto ne morem dati, saj se na koncu morajo odločiti sami, potrebujejo pogovor, da dajo to negotovost, dvome iz sebe.

Kako jim pomagate pri reševanju težav?

V prvi vrsti dijake poslušam, jih skušam umiriti, pri nekaterih je stiska tako velika, da izvedem tudi kak avtogeni trening, da jih sprostim. Usmerim jih k razmišljanju, kaj zares želijo, kateri poklic bi v življenju najraje opravljali, kje se vidijo čez 10, 20 let. Delamo tudi vajo vizualizacije, kjer dijaki naslikajo svojo prihodnost, v katero je vključena tudi kariera.
Ko so dijaki v dilemi, ko se ne morejo odločiti, jim pomagam pri delanju tako imenovanih plusov in minusov med izbranimi možnostmi, da se lažje odločijo. Problem je tudi vrstni red posameznih fakultet na prijavnici, saj je veliko odvisno od omejitev vpisov, ki pa se iz leta v leto spreminjajo. Moram priznati, da so tovrstne težave, torej težave v povezavi z nadaljevanjem študija, najtežje tudi zame, saj se ne morem odločiti namesto njih, poleg tega ne smem preveč neposredno vplivati na njihovo odločitev in jih v kar koli prepričevati.

Ali dijaki razmišljajo o tem, da šolanja ne bi nadaljevali in bi se po srednji šoli zaposlili?

Na šoli izvajamo izobraževalni program umetniške gimnazije, kar pomeni, da dijaki srednješolsko izobraževanje zaključijo z opravljeno splošno maturo. Možnosti za zaposlitev so skorajda ničelne, saj se v orkestrih in glasbenih šolah zahteva visokošolska izobrazba. Baletni plesalci sicer po zaključeni srednji šoli imajo možnost zaposlitve v gledališčih kot solisti ali člani baletnih ansamblov, a največkrat gre le za priložnostno delo oz. pogodbeno zaposlitev v posameznih projektih. Poleg tega je konkurenca na avdicijah izjemna, tako da je nadaljevanje študija skoraj nujno potrebno. Razen zares izjemnih balerin in baletnikov se naši dijaki po zaključeni srednji šoli ne zaposlujejo.

Ali opažate, da obstajajo vzorci, kako se dijaki odločajo glede nadaljnjega šolanja?

Težko bi govorila o vzorcih, sploh ustaljenih, saj so razlike tako med generacijami kot tudi med posamezniki znotraj iste generacije. Zagotovo je v najstniških letih težko sprejemati takšne in drugačne odločitve. Še posebej, če dijakom manjka samozavest, če dvomijo vase in svoje zmogljivosti, če jih je strah neuspeha na maturi ali sprejemnih preizkusih ali kar na obojem.

Ali se pri izbiri študija zgledujejo po prijateljih, se odločajo na podlagi dohodkov, ki jih določeno delo prinaša, glede na zahtevnost študija?

V obdobju srednje šole se stkejo tudi tesna prijateljstva in velikokrat se dijaki bojijo, da bodo brez najboljše prijateljice ali prijatelja težko zmogli. Se zgodi, da se prijavijo na prejemne izpite na isto akademijo, fakulteto. A najbrž ne zgolj in samo zaradi prijateljstva. Glasbeniki glasbene visokošolske ustanove izbirajo predvsem na osnovi učitelja, ki na fakulteti poučuje njihov instrument. Mlade umetniške duše, torej bodoči umetniki, ne razmišljajo z materialnega vidika, bolj jim je pomembno, da v življenju počnejo to, kar jih veseli. Kar zadeva zahtevnosti študija pa so precej realni, zavedajo se , da se težje vpišejo na študije naravoslovne smeri, saj je predmetnik umetniške gimnazije z naravoslovnimi predmeti okrnjen.

Vaš splošni nasvet pri izbiri nadaljnje izobraževalne poti.

Mladim na splošno, ne le pri izbiri študija, svetujem, naj poslušajo sebe, naj počnejo to, kar jih veseli, jih dela zadovoljne, jih notranje bogati. Moje vodilo je Coelhova misel: »Vsakemu človeku je usojeno, da bo našel zaklad. A le tisti, ki posluša svoje srce, bo zaklad tudi v resnici našel.« In v skladu s tem usmerjam mladino.

Avtorica: Tanja Brčič

Maribor, februar 2019

Naloge, vezane na RAZUMEVANJE BESEDIL (razvijanje zmožnosti razumevanja besedila) (R)

CR01: Določajo okoliščine: udeleženci, kraj in čas, družbeno razmerje med udeleženci, sporočevalni namen, tema, podteme, ključne besede, bistveni podatki, kanal itd.

NALOGE S KRATKIM ODGOVOROM

Odgovori na vprašanje.

Kdo je tvoril besedilo?

Kdaj je bilo besedilo objavljeno?

Kje je bilo besedilo objavljeno?

Komu je besedilo namenjeno?

Kdo je spraševalec?

Kdo je vprašani?

ALTERNATIVNI TIP NALOGE Z UTEMELJITVIJO

V katerih družbenih vlogah sta sogovorki? Ali sta sogovorki v enakovrednem družbenem razmerju?

DA	NE

<u>Pojasni.</u>

_____
_____

Ali v besedilu najdeš izraze, ki bi kazali na družbeno razmerje med udeleženkama intervjuja?

DA	NE

Če da, izraze izpiši. Svoj odgovor utemelji.

_____
_____

CR02: Določijo značilnosti BV (zgradbene, leksikalne, slovnične, oblikovne značilnosti BV, vloga nebesednih prvin.

NALOGE OZNAČEVANJA IN DOPOLNJEVANJA

Označi pravilni odgovor in povedi dopolni z manjkajočimi podatki.

Izhodiščna besedilo je zapis pogajalnega/prepričevalnega/raziskovalnega/povezovalnega dialoga. Ta je sestavljen iz _____ (število) replik. V njem ima spodbudne replike _____ (ime sogovorke) in odzivne replike _____ (ime sogovorke).

NALOGE DOPOLNJEVANJA

Poimenuj <u>besedilno skupino.</u>

Besedilo je _____

IZBIRNI TIP NALOGE (več pravilnih trditev)

Izberi pravilne trditve.

a) Besedilo je napisano v neknjižni praktično-sporazumevalni jezikovni zvrsti.
b) Besedilo je javno.
c) Besedilo je zapisano, in sicer klasično.
d) Ker je besedilo javno, pri tvorjenju in njegovi interpretaciji sodeluje več kot 4 udeleženci.
e) Besedilo je pisni intervju s strokovnjakom.
f) Besedilo je multimodalno, saj vsebuje fotografijo, določeni deli besedila so v krepkem tisku, je členjeno na odstavke.
g) Pri tvorjenju in interpretiranju besedila sodelujeta dve udeleženki.

IZBIRNI TIP NALOGE (1 pravilna trditev)

Izberi pravilno trditev.

a) Intervju je enogovorno besedilo.

b) Intervju je dvogovorno besedilo.

IZBIRNI TIP NALOGE (več pravilnih odgovorov)

Poišči pridevnike, ki označujejo intervju.

V	K	S	R	K	A	B	V	E	P	C
P	T	A	K	Š	P	Č	I	R	C	A
S	R	J	K	A	O	B	O	E	C	Ž
E	L	I	U	Š	Č	T	E	D	K	K
Ž	A	A	O	R	O	L	D	N	O	A
P	Č	A	K	P	L	A	J	R	A	E
N	G	F	E	A	A	Z	O	A	N	N
K	A	S	A	O	L	J	R	I	N	R
I	Š	S	T	R	P	N	A	O	I	D
C	U	I	V	K	O	N	M	V	T	Č
C	S	T	I	K	N	I	I	P	C	A
G	R	N	I	L	I	I	C	L	A	J
B	L	R	G	A	L	I	E	K	R	Z
A	G	R	C	A	G	L	E	E	B	A
A	J	V	R	V	A	K	N	J	E	A
D	E	E	T	R	A	E	C	L	E	V
Š	K	B	A	O	C	R	E	A	K	C

Uradno

Neuradno

Nejavno

Javno

Umetnostno

Neumetnostno

Enogovorno

Dvogovorno

IZBIRNI TIP NALOGE (1 pravilni odgovor)

V besedilu so uporabljene različne vrste tiska. Kaj je napisano krepko? Izberi pravilni odgovor.

a) Pomembnejši podatki
b) Odzivne replike
c) Pobudne replike
d) Citatni deli besedila

Čemu je uporabljen krepki tisk? Izberi napačen odgovor.

a) Da je besedilo preglednejše.
b) Da je besedilo atraktivnejše.
c) Da se ločita govor spraševalke in spraševanke.

Izhodiščno besedilo vsebuje fotografijo. Kakšna je vloga fotografije? Izberi najustreznejši odgovor.

a) Fotografija prinaša nove podatke za razumevanje besedila.
b) Fotografija besedilo popestri in ga naredi zanimivejšega.
c) Fotografija predstavlja podatke, ki so natančno predstavljeni v besednem delu intervjuja.
d) Fotografija pritegne, saj je na njej znana osebnost.

NALOGE S KRATKIM ODGOVOROM

Katerega podatka ne bi izvedeli, če fotografije ne bi bilo?

_____

Pravilna rešitev prve naloge omogoči reševanje druge naloge.

IZBIRNI TIP NALOGE (1 pravilna trditev)

Označi najustreznejšo trditev.

a) Informirati o dilemah dijakov 4. letnikov Konservatorija za glasbo in balet Maribor ob vpisovanju na fakultete.
b) Izraziti izkušnje svetovalne delavke in usmeriti dijake pri izbiranju nadaljnjega izobraževanja.
c) Povezati dijake in svetovalne delavke oziroma delavce pred izbiro študija.
d) Informirati dijake, da je edino pravo vodilo izbire študija materialna dobrobit.

ALTERNATIVNI TIP NALOGE Z UTEMELJITVIJO

Ali so vprašanja, ki jih postavlja spraševalka, ustrezna? Pri presojanju upoštevaj dolžino vprašanj in to, po koliko stvareh naenkrat sprašuje.

DA	NE

Utemeljitev: (po **bazi znanja**)

_____

CR03: Obnavljajo/razumejo besedilo.

IZBIRNI TIP NALOGE Z NAPAČNIM ODGOVOROM

Izberi napačen odgovor.

a) Dijaki na umetniški gimnaziji v glavnem nadaljujejo študij v glasbeni smeri.
b) Dijaki na razgovoru s svetovalno delavko želijo preverijo pravilnost svoje odločitve.
c) S pomočjo avtogenega treninga dijaki urijo svoje glasbene sposobnosti.
d) Učitelj, ki na šoli dijaka poučuje določen instrument, ima pomembno vlogo pri izbiri dijakovega študija.

NALOGE POPRAVLJANJA

Glede na vsebino izhodiščnega besedila preoblikuj napačno trditev tako, da bo pravilna. (Soodvisne naloge, ko reši prejšnjo nalogo, lahko rešuje to nalogo.)

_____

_____

ALTERNATIVNI TIP NALOGE

Ali trditev drži? Obkroži da, če trditev drži, in ne, če trditev ne drži.

Dijaki glasbeniki fakulteto izberejo predvsem na osnovi učitelja.	DA	NE
Tudi mladi umetniki razmišljajo o tem, koliko materialnih dobrin jim bo lahko prinesel študij.	DA	NE
Dijaki umetniške gimnazije zato, ker jih je tako malo, nimajo težav s sprejemnimi preizkusi.	DA	NE
Dijaki po zaključenem srednješolskem izobraževanju nimajo težav z izbiro študija.	DA	NE
Omejitev vpisa je na posamezne fakultete vsako leto enaka, zato dijaki vedno vedo, koliko točk morajo zbrati na maturi.	DA	NE
Dijaki se v veliki večini po umetniški gimnaziji zaposlijo.	DA	NE
Baletni plesalci v Sloveniji tako rekoč nimajo možnosti nadaljnjega izobraževanja.	DA	NE

NALOGE S KRATKIM ODGOVOROM

Kaj je bil razlog, da je spraševalka izbrala prav to sogovorko? Odgovor zapiši v povedi.

_____

_____

NALOGE OZNAČEVANJA Z UTEMELJITVIJO

Intervju vsebuje uvodni odstavek. Ali je spraševalka v njem predstavila izobrazbo sogovorke? Podčrtaj ustrezno možnost in dopolni poved.

V uvodnem odstavku je/ni predstavljena izobrazba sogovorke, saj

_____

NALOGE S KRATKIM ODGOVOROM

Iz besedila izvemo o sogovorkinem doživljanju problematike glede zaključevanja srednje šole in nadaljevanja študija. V povedi odgovori na vprašanja.

Kdaj in zakaj se dijaki obrnejo na svetovalno službo?

_____

Zakaj so za sogovornico vprašanja v zvezi z vpisom na fakulteto najzahtevnejša?

_____

Kako dijaki umetniške gimnazije zaključijo izobraževanje?

_____

Zakaj se po zaključeni srednji šoli dijaki praviloma ne zaposlijo?

_____

CR04: Iščejo dane podatke v besedilu.

NALOGE DOPOLNJEVANJA

Dopolni povedi s podatki v izhodiščnem besedilu.

Avtorica besedila _____ je v intervjuju zastavljala vprašanja, torej je bila v vlogi _____. Na vprašanja ji je odgovarjala _____, torej je imela v intervjuju vlogo _____. Za to sogovornico se je odločila, ker _____. Sogovornici sta se pogovarjali predvsem o _____, zato je njuno pogovarjanje _____(BV).

CR05: Razvrščajo/povezujejo podatke iz besedila.

NALOGE POVEZOVANJA (npr. pomešan intervju – odgovore ustrezno povežejo z ustreznim vprašanjem)

Del motivacijske replike in deli (poved, stavek ali dva iz ustreznega odlomka). Naloga je časovno omejena.

Smiselno poveži podatke na desni strani z deli motivacijskih replik v levem stolpcu. Na črtice pred dele replik zapiši ustrezno črko.

_____ pomoč pri reševanju težav

_____težave pri izbiri študija

_____vzorci odločitev o izbiri študija

_____splošni nasvet pri izbiri študija

A) »Vsakemu človeku je usojeno, da bo našel zaklad.«

B) Zagotovo je v najstniških letih težko sprejemati takšne in drugačne odločitve. Še posebej, če dijakom manjka samozavest …

C) Pri dijakih na umetniški gimnaziji sicer ni toliko tovrstnih vprašanj, saj v glavnem izbirajo študij glasbe.

D) Moram priznati, da so tovrstne težave, torej težave v povezavi z nadaljevanjem študija, najtežje tudi zame, saj se ne morem odločiti namesto njih

E) Avtorica besedila je Tanja Brčič.

F) V obdobju srednje šole se stkejo tudi tesna prijateljstva in velikokrat se dijaki bojijo, da bodo brez najboljše prijateljice ali prijatelja težko zmogli.

CR07: Povzamejo temo, ključno misel, idejo.

NALOGE S KRATKIM ODGOVOROM

Izhodiščno besedilo ni naslovljeno. Oblikuj naslov …

… ki povzema temo besedila.

_____

… iz katerega je razvidna besedilna skupina.

_____

CR9: Prepoznajo in določijo slogovni postopek/način razvijanja teme: opisovanje, pripovedovanje, razlaganje, utemeljevanje/.

NALOGE DOPOLNJEVANJA

Dopolni.

Nina Bošnjak, _____ na umetniški gimnaziji _____ za glasbo in balet Maribor, _____(slogovni postopek) o svojih izkušnjah z dijaki pri izbiranju nadaljnjega izobraževanja.

CR10: Poiščejo izraze, ki se nanašajo na isti del dejanskosti (nanašanjska zaporedja).

NALOGE DOPOLNJEVANJA

Opazuj odlomek.

Kot svetovalna delavka z dijaki 4. letnika izvedem razredno uro na temo vpisa v študijske programe, kjer jim predstavim razpis in pojasnim postopek vpisa, ki ga v zadnjih letih dijaki opravijo elektronsko. Dijaki, ki so v negotovosti, kateri študij izbrati, največkrat prihajajo na razgovor, da dobijo potrditve. Bolj kot odgovore na vprašanja, ki jih pogosto ne morem dati, saj se na koncu morajo odločiti sami, potrebujejo pogovor, da dajo to negotovost, dvome iz sebe.

V ustrezen stolpec tabele izpiši izraze, ki se nanašajo na …

Nino Bošnjak, svetovalno delavko	dijake, dijakinje

NALOGE S KRATKIM ODGOVOROM

Poimenuj načine nanašanja na Nino Bošnjak.

NALOGE S KRATKIM ODGOVOROM

Na kaj se nanaša zveza zaimkov *ki ga* v povedi: Kot svetovalna delavka z dijaki 4. letnika izvedem razredno uro na temo vpisa v študijske programe, kjer jim predstavim razpis in pojasnim postopek vpisa, **ki ga** v zadnjih letih dijaki opravijo elektronsko.

NALOGE S KRATKIM ODGOVOROM /vezano na prejšnjo nalogo/

Glede na besedilo pojasni, zakaj govorka uporabi kazalni zaimek *to* v zvezi *to negotovost*.

CR11: Izraze v besedilu nadomeščajo z drugimi, ki so smiselni in pomensko primerljivi (sopomenke, nadpomenke, podpomenke).

NALOGE OZNAČEVANJA

Najdi in označi napačno rabljeno besedo.

Na šoli izvajamo izobraževalni program umetniške gimnazije, kar pomeni, da dijaki srednješolsko izobraževanje zaključijo z opravljeno splošno maturo. Možnosti za zaposlitev so skorajda ničelne, saj se v orkestrih in glasbenih šolah zahteva visokošolsko šolanje. Baletni plesalci sicer po zaključeni srednji šoli imajo možnost zaposlitve v gledališčih kot solisti ali člani baletnih skupinah, a največkrat gre le za priložnostno delo oz. pogodbeno zaposlitev v posameznih nalogah. Poleg tega je konkurenca na avdicijah izjemna, tako da je nadaljevanje študija skoraj nujno potrebno. Razen zares izjemnih balerin in baletnikov se naši dijaki po zaključeni srednji šoli ne zaposlujejo.

IZBIRNI TIP NALOGE (1 pravilni odgovor)

Ko označijo prvo iskano besedo, se jim ponudijo možnosti, da …

Izberi pravilno besedo.

a) Izobrazba
b) Edukacija
c) Izobraževanje
d) Usposabljanje

Ko označijo drugo iskano besedo, se jim ponudijo možnosti, da …

Izberi pravilno besedo.

a) Teamih
b) Timih
c) Ansamblih
d) Grupah

Ko označijo tretjo iskano besedo, se jim ponudijo možnosti, da …

Izberi pravilno besedo.

a) Podvigih
b) Projektih
c) Zadolžitvah
d) Funkcijah

NALOGE DOPOLNJEVANJA

Najdi ustrezno besedo (vsak kvadratek je ena črka).

naslikati, zamisliti si svojo prihodnost

neposredno vplivati na odločitev koga, ga v kaj prepričevati

NALOGE VSTAVLJANJA

Označene besede nadomesti s sopomenkami.

S katerimi vprašanji se dijaki najpogosteje obrnejo na vas?

Kot svetovalna delavka z dijaki 4. letnika izvedem razredno uro na temo vpisa v študijske programe, kjer jim predstavim razpis in pojasnim postopek vpisa, ki ga v zadnjih letih dijaki opravijo elektronsko. Dijaki, ki so v negotovosti, kateri študij izbrati, največkrat prihajajo na razgovor, da dobijo potrditve. Bolj kot odgovore na vprašanja, ki jih pogosto ne morem dati, saj se na koncu morajo odločiti sami, potrebujejo pogovor, da dajo to negotovost, dvome iz sebe.

NALOGE OZNAČEVANJA

V odlomku označi protipomenki.

Dijaki vedo, kaj jih v življenju veseli, pogosto pa ne vedo, na kateri fakulteti naj nadaljujejo izobraževanje. Pri dijakih na umetniški gimnaziji sicer ni toliko tovrstnih vprašanj, saj v glavnem izbirajo študij glasbe. Zalomi se pri baletnih plesalcih, ki v Sloveniji tako rekoč nimajo možnosti nadaljevanja izobraževanja, v tujini pa je konkurenca tako zelo močna, da je težko uspešno opraviti sprejemne preizkuse. V stiski so tudi dijaki glasbeniki, ki doživijo v času srednješolskega izobraževanja poškodbe, ki jim preprečujejo nadaljnje izobraževanje v glasbeni smeri. Težavo pa predstavlja tudi število razpisanih mest na posameznih akademijah in drugih izobraževalnih zavodih, saj je kandidatov več, kot je prostih mest. Dijaki se bojijo neuspeha na sprejemnih preizkusih in posledično odločitve, kam pa zdaj.

Naloge, vezane na TVORJENJE BESEDIL (razvijanje zmožnosti tvorjenja besedila) (T)

CT4: Sodelujejo v igri vlog.

NALOGE, KI PREDVIDEVAJO SODELOVANJE Z DRUGIM(I) UPORABNIKI

Zapiši intervju s sošolcem.

CT5: Tvorijo novo besedilo nove besedilne vrste na osnovi podatkov izhodiščnega besedila.

NALOGA UREJANJA

Besedilo preuredi tako, da dobiš publicistično poročilo. Manjkajoče podatke si izmisli.